

Wymogi i obowiązki prowadzenia gospodarstwa rolnego

Autor: Tadeusz Śmigielski

Data: 23 kwietnia 2017

Rolnik, jak to łatwo powiedzieć — lecz zostać rolnikiem nie jest już tak łatwo jak było dawniej! Dla przyszłych rolników, którzy znają rolnictwo wyłącznie z TV, na początek zapraszam do rolniczego przedszkola, chociaż jak praktyka pokazuje z niektórymi problemami dotyczącymi wymogów i obowiązków prowadzenia gospodarstwa rolnego mają kłopoty również doświadczeni rolnicy.

Co to za jeden, ten rolnik?

Kilka definicji, które niekoniecznie trzeba znać, chyba że ... zadajemy się z takimi instytucjami jak ARiMR czy ANR, a to już zupełnie inna historia.

Rolnik, to osoba fizyczna lub prawna (z prawą dajemy sobie na razie spokój), grupa osób fizycznych, której gospodarstwo znajduje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i która prowadzi działalność rolniczą. Bywa również, że trzeba czasem podzielać wspólnie, więc warto wtedy pamiętać, że dla ARiMR istotna jest również **grupa rolników**, czyli grupa osób (rolników) prowadzących działalność rolniczą, którym został nadany **numer identyfikacyjny** w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz

ewidencji wniosków o przyznanie płatności. Ale to nie wszystko, bo jakby komuś było mało, to może zostać **zarządcą**, którego definiuje się jako podmiot, który nie prowadzi działalności rolniczej i posiada 1 ha obszarów przyrodniczych oraz któremu został nadany numer identyfikacyjny na wniosek o wpis do ewidencji producentów. Czy zarządcy należą się [dotacje](#)?

– *Oczywiście* – mówi **Beata Dąbrowska** z Biura Powiatowego ARiMR w Międzyrzeczu – *obszar zgłoszony do płatności musi być poddany ekspertyzie, którą wykonują specjaliści z ODR. Oni również przygotowują plan rolno-środowiskowy. Na podstawie między innymi tych dokumentów obszar będący w dyspozycji zarządcy zostaje zidentyfikowany i zaklasyfikowany do konkretnej stawki płatności.*

Pszczelarstwo to też działalność rolnicza, w której obowiązują wymogi i obowiązki prowadzenia gospodarstwa rolnego (fot. Tadeusz Śmigielski)

Jeśli pasuje do nas to sformułowanie, to trzeba jeszcze zdefiniować **gospodarstwo** a według ARiMR, są to wszystkie jednostki produkcyjne zarządzane przez rolnika znajdujące się na terenie RP i mające powierzchnię nie mniejszą niż 1 ha. Dobrze jednak pamiętać, że jeśli powierzchnia gospodarstwa przekracza 300 ha, to może jest i miło, bo podobno od przybytku głowa nie boli, ale nie jest to już **gospodarstwo rodzinne**, które definiuje się jako gospodarstwo prowadzone osobiście przez rolnika indywidualnego, w skład którego wchodzi od 1 do 300 hektarów użytków rolnych. (można to sprawdzić w Ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego [Art.5.1. z 2003 roku, tekst jednolity Dz.U.2016.585](#)). Tylko czy ma to jakiegokolwiek znaczenie? Oczywiście, inaczej nie byłoby sensu o tym wspominać, zwłaszcza w kontekście Art. 2a. wspomnianej Ustawy!

Obszar zgłoszony do płatności musi być poddany ekspertyzie, którą wykonują specjaliści z ODR.

Beata Dąbrowska, ARiMR w Międzyrzeczu

Wrócimy do tego przy okazji, np. kupna ziemi czy płatności, o które będzie się ubiegać właśnie

zdefiniowany rolnik. Jest rolnik, jest gospodarstwo, to musi też być **działalność rolnicza** i chociaż na ogół wiemy, co to oznacza, to tak dla przypomnienia mowa tu o produkcji, hodowli lub uprawie produktów rolnych (w tym zbiory, dojenie, hodowla zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich) lub **utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy**. Ta część definicji jest oczywista.

Warto jednak przy okazji [dopłat do działalności rolniczej przez ARiMR](#) pamiętać o obowiązkowym wykonaniu co najmniej jednego zabiegu agrotechnicznego polegającego na usunięciu lub zniszczeniu niepożądanego roślności, w terminie do dnia 31 lipca roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności bezpośrednich, a w przypadku gruntów ugorowanych, które zostały zadeklarowane we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich jako obszary proekologiczne – w terminie do dnia 31 października roku, w którym został złożony ten wniosek, na których znajdują się cenne siedliska przyrodnicze oraz siedliska lęgowe ptaków, zadeklarowane we wniosku o przyznanie pomocy finansowej.

Jeśli już mowa o pieniądzach, to – *dopłaty podstawowe należą się rolnikowi uprawiającemu ziemię do każdego hektara, ale niektóre płatności mają ograniczenia do określonej powierzchni, np. ONW wypłaca się do pow. 75 ha* – informuje **Beata Dąbrowska** z BP ARiMR w Międzyrzeczu.

Z punktu widzenia ARiMR ważna jest też definicja **posiadacza gospodarstwa rolnego**, którą tu po prostu zacytuję. Ważna jest oczywiście tylko dla chcących skorzystać z płatności, którymi zarządza Agencja. Osoby, które nie chcą skorzystać z funduszy unijnych mogą ominąć ten cytat: „Posiadacz gospodarstwa rolnego – właściciel, dzierżawca, użytkownik lub osoba mająca inne [prawo](#), z którym łączy się określone władztwo nad cudzą rzeczą”.

Dopłaty podstawowe należą się rolnikowi uprawiającemu ziemię do każdego hektara

Beata Dąbrowska, ARiMR w Międzyrzeczu

Płatności przysługują faktycznemu użytkownikowi, który rzeczywiście wykonuje wszelkie czynności niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa. Mogą nimi być działania organizacyjne, kierownicze, jak i osobiste zaangażowanie w bezpośrednim wykonywaniu pracy fizycznej w gospodarstwie. **Prowadzenie działalności rolniczej nie musi polegać tylko na „własnoręcznym” prowadzeniu prac polowych**, ale obejmuje również: swobodne decydowanie o tym, jakie rośliny uprawiał, jakich dokonywał zabiegów agrotechnicznych a także zbieranie samodzielnie bądź przy udziale innych osób plonów, itp. Prowadzenie działalności rolniczej rozumiane jest jako dokonywanie nakładów i czerpanie ewentualnych korzyści. Trzeba przyznać, że sformułowanie jest proste, logiczne i sprawiedliwe.

Rolnik bez ziemi? To jest możliwe, ale lepiej ją mieć!

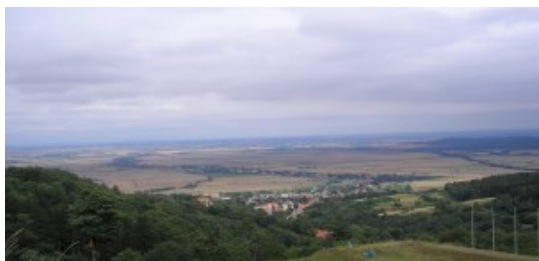
Przy tradycyjnym redyku można było przez większość roku obyć się bez ziemi.

Niestety, to nie jest takie proste. Gdy chcesz rolniku kupić ziemię, to zgodnie z **Ustawą z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw za rolnika indywidualnego** uważa się osobę fizyczną będącą właścicielem, użytkownikiem wieczystym, samoistnym posiadaczem lub dzierżawcą nieruchomości rolnych, których łączna powierzchnia użytków rolnych **nie przekracza 300 ha**, posiadającą kwalifikacje rolnicze oraz co najmniej od 5 lat zamieszkałą w gminie, na obszarze której jest położona jedna z nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa rolnego i prowadzącą przez ten okres osobiście to gospodarstwo.”

Czy można kupić ziemię nie będąc jeszcze rolnikiem?

Można lecz pod pewnymi warunkami. Przede wszystkim należy złożyć deklarację, że się nim zostanie a prezes Agencji Nieruchomości Rolnych musi wyrazić zgodę. Nabywający ziemię gwarantuje, że będzie należycie prowadził działalność rolniczą. Kolejnym warunkiem, który musi spełnić kupujący jest zobowiązanie do uprawy kupionej ziemi przez dziesięć lat. Jeśli przyszły rolnik nie ma kwalifikacji, to musi się zobowiązać do ich uzupełnienia. Osoba kupująca ziemię, nie będąca rolnikiem, musi zobowiązać się do mieszkania przez 5 lat od dnia kupna na terenie gminy, w której leży jedna z działek rolnych tworzonego gospodarstwa rodzinnego.

Jak się nie ma co się lubi, to można polubić ... dzierżawę!

Podstawowym sposobem zagospodarowania państwowej ziemi staje się dzierżawa.

Ten sposób pozyskania gruntów rolnych do produkcji jest oczywiście dość popularny wśród rolników, ale w świetle nowej Ustawy podstawowym sposobem zagospodarowania **państwowej ziemi** staje się dzierżawa. Będą to dzierżawy długotrwałe, zawierane nawet na okres powyżej 10 lat.

Wydzierżawianie gruntów będzie odbywało się poprzez przetargi organizowane przez Agencję Nieruchomości Rolnych. Będą w nich mogli uczestniczyć wyłącznie rolnicy indywidualni zamierzający powiększyć lub utworzyć gospodarstwo rodzinne. Informacje o możliwości wydzierżawienia ziemi na swoim terenie można uzyskać kontaktując się z [właściwymi oddziałami ANR](#). **Uwaga na umowy dzierżawy!** Umowa dzierżawy musi mieć charakter pisemny i **datę pewną** czyli potwierdzoną urzędowo u notariusza. Jest to o tyle ważne, że zapewnia dzierżawcy możliwość prawa pierwokupu nieruchomości.

Wykształcenie i staż, to również wymogi i obowiązki prowadzenia gospodarstwa rolnego!

Nie da się ukryć entuzjazmu wykształconego świeżo upieczonego młodego rolnika (fot. Patryk Wysopal)

Zgodnie z **Ustawą o kształtowaniu ustroju rolnego**, uważa się, że osoba fizyczna posiada **kwalifikacje rolnicze**, jeżeli uzyskała:

- wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, średnie lub wyższe lub
- tytuł kwalifikacyjny lub tytuł zawodowy, lub tytuł zawodowy mistrza w zawodzie przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie

- albo wykształcenie wyższe inne niż rolnicze i ukończone studia podyplomowe w zakresie związanym z rolnictwem, albo wykształcenie średnie inne niż rolnicze i posiada co najmniej 3-letni staż pracy w rolnictwie, lub
- d. wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe inne niż rolnicze i posiada co najmniej 5-letni staż pracy w rolnictwie.

Za staż pracy uznaje się okres, w którym osoba fizyczna:

1. podlegała ubezpieczeniu społecznemu rolników lub
2. prowadziła działalność rolniczą w gospodarstwie rolnym o obszarze nie mniejszym niż 1 ha stanowiącym jej własność, przedmiot użytkowania wieczystego, przedmiot samoistnego posiadania lub dzierżawy, lub
3. była zatrudniona w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę, wykonując pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej, lub
4. wykonywała pracę związaną z prowadzeniem działalności rolniczej w charakterze członka spółdzielni produkcji rolnej, lub
5. odbyła staż, o którym mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), obejmujący wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej.

Czy to już wszystkie wymogi i obowiązki prowadzenia gospodarstwa rolnego, które należy spełnić, aby być rolnikiem? Niestety nie! To dopiero początek przygody z rolnictwem. Kolejne stopnie wtajemniczenia już wkrótce na stronach www.agrofakt.pl.